

«همسایه داری» در رفتار و گفتار حضرت فاطمه (س)

حجت الاسلام والمسلمین محمد رضا جواهری
عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی

رفتار و گفتار حضرت فاطمه زهرا^(س) برای همه جهانیان الگوی همیشگی و جاودیان است. باید شاخصه‌های مکتب فاطمی را از درون احادیث معتبر شناسایی کرد و از آن درس گرفت. یکی از این شاخصه‌ها همسایه‌داری است. امام حسن مجتبی^(ع) فرموده‌اند: دیدم مادرم فاطمه^(س) در شب جمعه در محراب عبادت پیوسته رکوع و سجود می کردند و نماز می خواندند تا صبح شد و شنیدم زنان و مردان بایمان را نام می‌برند و برای آنان زیاد دعا می کنند، ولی برای خودشان هیچ دعایی نمی کنند. پس گفتم: یا اناه لم لاتدعین لنفسک کما تدعین لغيرک؟ ای مادر! چرا برای خودت همان‌طور که برای غیرخودت دعا می‌کردی دعا نکردی؟ پاسخ داد: یا بئی! الجار ثم الدار. ای پسرکم، فرزندم، [اول] همسایه سپس خانه.*

با دقت در این داستان راستان که شاهد و راوی آن حسن بن علی بن علی^(ع) فرزند حضرت فاطمه^(س) است، ارزش بسیار زیاد «همسایه‌داری» روشن می‌شود. به گزارش امام حسن مجتبی^(ع) شب تا صبح مادرشان، حضرت فاطمه^(س)، مشغول دعا و نیایش بوده‌اند و فقط برای دیگران دعا کرده‌اند. صبح امام حسن^(ع) از مادر می‌پرسند: چرا همان‌گونه که برای دیگران دعا کردی برای خودت دعا نکردی؟ حضرت فاطمه^(س) تقدم همسایه بر خانه را یادآوری کرده‌اند. به حکم این گفت‌وگوی فرزند و مادر، مناجات شبانه و همسایه‌داری در فرهنگ فاطمی ارزش والایی دارد. در سراسر شب تا صبح نیایش و دعا کردن برای همسایگان دو نکته مهم وجود دارد. یکی شب زنده‌داری و اقامه نماز شب و رکوع و سجود شبانه و عبادت خدا در دل شب است و دیگری اختصاص دعاها به دیگران و همسایگان. لازم است فاطمیون از سیره فاطمی درس بگیرند و در زندگی خویش در راه رسیدن به سبک زندگی فاطمی گام بردارند. همسایه‌آزاری هرگز جایی در منطق و فرهنگ فاطمی ندارد. فاطمیون باید حقوق همسایگان را رعایت کنند و موجبات خشنودی همسایگان را فراهم کنند و برای آنان دعا کنند. باید از هرچه همسایه‌ها را ناراحت می‌کند و آزار می‌دهد پرهیز کرد. سبک‌بازی در آیارتمان و قراردادن زیاله جلو درودیوار همسایه و ایجاد آلودگی صوتی و ساختن ساختمان چندطبقه باآزار و ناراحتی همسایه و بدگویی از همسایه و سرازیر کردن فاضلاب به داخل کوچه و... در منطق فاطمیون جایی ندارد.

* علل الشرایع شیخ صدوق، ج ۱، ص ۱۸۲
اختصاصی شیخ مفیدقرن پنجم، ص ۳۳۷
کشف الغمه فی معرفة الائمه (ع) قرن هفتم، ج ۲، ص ۲۶
بحارالانوار، ج ۴۳، ص ۸۱ و ۸۲ و ج ۹۳، ص ۳۸۸.

تازه‌ها

قلم هوشمند قرآنی

قلم هوشمند قرآنی با برندهای مختلف در بازار موجود است. خواندن قرآن با تلفظ صحیح و آشنایی با مفاهیم نورانی‌اش خواسته تمام مسلمانان جهان است، به‌ویژه برای غیرعرب‌زبانان. آموزش قرآن و مفاهیم آن به شیوه‌های مختلفی انجام می‌شود. ازجمله در قالب کلاس‌های آموزشی توسط استادان، کتاب‌های مختلف و اخیرا با استفاده از تکنولوژی در فضای مجازی، گوشی‌های همراه، تبلت و رایانه این شیوه‌ها دنبال می‌شود.

● قلم هوشمند قرآنی چیست؟

از اختراع این محصول سالیان زیادی نمی‌گذرد. با استفاده از تکنولوژی داخلی و خارجی، قلمی تولید شد که برای عموم مردم و حتی کم‌سوادان در آموزش قرآن تأثیر بسزایی دارد و انسان را از استاد و مدرس بی‌نیاز می‌کند.

این قلم با پیشرفت روزافزون علاوه‌بر آموزش قرآن، آموزش تلاوت و روخوانی قرآن دارد. همچنین صحیفه سجاده‌یه و نهج البلاغه دارد و کلیپ‌های مداحی، سخنرانی و... در آن موجود است. برای آموزش روخوانی ادعیه مفاتیح‌الجنان را نیز شامل می‌شود. قلم قرآنی هوشمند با استفاده از لنز حساس به صفحات قرآن، مفاتیح، صحیفه و نهج البلاغه می‌تواند آن را با صوت‌های مختلف و صحیح بخواند.

● انواع قلم هوشمند قرآنی

این قلم شامل برندهای مختلف است که شرکت‌های تولیدکننده آن را می‌سازند و بخشی از آن داخل و بخشی دیگر در خارج از کشور تولید می‌شود. (محصول مشترک ایران و چین) قلم‌های قرآنی در حافظه‌های مختلف ۱۶.۸ و ۲۴ گیگ در بازار متداول است. این مجموعه دارای یک کیف است که شامل قرآن کریم، مفاتیح‌الجنان، یک سیم رابط، شارژر، هندزفری و همچنین کارت گارانتی است.

بپرس و بدان

حکم مسح از روی جوراب و کفش

در این ستون به پرسش‌های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می‌توانید با ارسال پیامک پرسش‌های خود به شماره ۰۷۲۸۹۰۰۰ با ما در ارتباط باشید.

● آیا مسح بر روی جوراب و کفش صحیح است؟

● آیت‌ا... العظمی سبستانی

مسح باید روی پوست و لمس دست بر روی پا باشد و مسح کردن روی جوراب (اگرچه نازک) و کفش فایده ندارد، مگر در حال تقیه باشد احتیاط واجب آن است که بر جوراب و کفش مسح کند و تیمم نیز کند.

● آیت‌ا... العظمی زنجانی

مسح باید روی پوست و لمس دست بر روی پا باشد و مسح کردن روی جوراب (اگرچه نازک) و کفش فایده ندارد، مگر در حال تقیه و اگر به واسطه سرمای شدید یا ترس از دزد و درنده و مانند آن نتواند کفش یا جوراب را بیرون آورد، کافی است روی آن‌ها مسح کند و اگر روی کفش نجس است، باید چیز پاکي بر آن بیندازد و بر آن مسح کند. احتیاط مستحب آن است که تیمم نیز کند.

● آیت‌ا... العظمی مکارم شیرازی

مسح باید روی پوست و لمس دست بر روی پا باشد و مسح کردن روی جوراب (اگرچه نازک) و کفش فایده ندارد، مگر در حال تقیه و اگر به واسطه سرمای شدید یا ترس از دزد و درنده و مانند این‌ها، نتوان کفش یا جوراب را بیرون آورد، مسح کردن روی آن‌ها اشکال ندارد و وضو صحیح است. (در این صورت باید تیمم کند و اگر تقیه در بین باشد، مسح بر جوراب و کفش کند.)

زندگی فاطمی، عبودیت محض است

مروری بر خصایل صدیقه کبری^(س)

گلناز حکمت! اگر قرار باشد برای زندگی‌مان دنبال کسی باشیم که خوب زندگی کرده است، چه کسی بهتر از فاطمه زهرا^(س) دختر پیامبر^(ص) که ادامه راه و سیره رسول خدا^(ص) در همه زمینه‌هاست. پیرو رسول خدا^(ص) در بندگی خدا، تقوا و عبادت، حجاب، عفاف و... هستند. همه زندگی کوتاه حضرت^(س) برای اسوه‌پذیری خاص زنان از ایشان است. امام زمان^(عج) وجود مقدس حضرت فاطمه^(س) را اسوه نیکوی خویش دانسته و فرموده‌اند: و فی ابنتِ رسول الله لی اسوة حسنة، همانا دختر رسول خدا^(ص) برای من الگویی شایسته است.

خداوند

روشنایی چشم او بود

پیامبر^(ص) درباره حضرت فاطمه^(س) می‌فرمودند: ایمان به خدا در اعماق دل و باطن روح زهرا^(س) چنان نفوذ کرده که برای عبادت خدا خودش را از همه چیز فارغ می‌کند. فاطمه^(س)، دخترم بهترین زن عالم است. پاره تن من و نور چشم من و میوه دل من و روح و روان من است. حوری‌ای است به‌صورت انسان. آن‌گاه که در محراب عبادت می‌ایستد، نورش برای ملائک آسمان درخشندگی دارد و خداوند به ملائکه خطاب

می‌کند: «بنده مرا ببینید! چطور در مقابل من به‌نماز ایستاده و اعضای بدنش از خوف می‌لرزد و غرق عبادت است! ای ملائکه گواه باشید که پیروان فاطمه^(س) را از عذاب دوزخ در امان قرار دادم.»

در فرازهایی از مناجات او آمده است: «یا رب لیست من احد غیرک تلج بها صدری و تسربها نفسی و تقرب‌ها عینی، خداوندا، احدی به‌جز توسینه‌ام را وسعت نمی‌بخشد و نفسم را مسرور نمی‌نماید و هیچ کس جز

ما وقتی به زندگی حضرت زهرا^(س) نگاه می‌کنیم، می‌بینیم ایشان در همه ابعاد زندگی مسئله محبت و عاطفه را در اولویت قرار داده‌اند، مثلاً همیشه بعد از جنگ‌های پیامبر^(ص) اولین کسی هستند که به استقبال ایشان با کریمه می‌روند و زخم‌های بدن ایشان را مرهم می‌گذارند و کلماتی می‌گویند که تلخی جنگ را از پیغمبر^(ص) دور می‌کنند. مثلاً در جنگ احد که بسیار سخت بود، امیرالمؤمنین^(ع) می‌فرمایند که پیامبر^(ص) آن قدر زخم داشتند که نماز عصرشان را نشسته خواندند، وقتی جنگ تمام می‌شود، حضرت زهرا^(س) به استقبال پدر می‌آیند، چنان زخم‌ها را مرهم می‌گذارند و برای پدر مهربانی می‌کنند که پیامبر^(ص) فشار جنگ را فراموش می‌کنند. پیامبر^(ص) هم زهرايشان را «ام ابیها^(س)» (مادر پدرش) می‌نامند.

و خدایی که

به‌شدت کافی است

مرحوم علامه مجلسی نقل می‌کند که دختران مسیحی و یهودی مدینه پشتوانه‌شان حضرت زهرا^(س) بود. دختری مسیحی یک بار نزد حضرت می‌آید و به او می‌گوید که من عروسی‌ام است و هیچ چیز ندارم، اما دوست دارم شما که دختر پیغمبر^(ص) هستید به عروسی من بیایید، حضرت نگاهی می‌کنند و به او می‌گویند که خداوند برای بندگانش کافی است، اما

بعد از آن از اموالشان که البته کم هم نبود، جهیزیه بسیار مناسب و لباس عروسی تهیه می‌کنند و با چند نفر از زنان بزرگ هاشمی به عروسی این دختر مسیحی می‌روند. بعد در مدینه مطرح می‌شود که چطور این دختر جهیزیه کسب کرد و دختر پیغمبر^(ص) در عروسی‌اش شرکت کردند. حضرت زهرا^(س) اموال زیادی داشتند. مانند: باغ‌های فدک، باغ‌های هفت‌گانه، بخش‌هایی از دژ

المقوس، باقی‌مانده زمین‌های بنی‌نظیر، بازار مهرور، دژسلام، دژوطیح، وادی‌القرای و زمین‌های تیماء که همه را حکومت مصادره کرد. حضرت^(س) وصیت می‌کنند که مقداری از اموالشان را برای جهیزیه و ازدواج دختران و پسران فقیر قرار دهند و اندازه دیگری را مشخص می‌کنند که وقف فقرا و امور خیریه شوند بخشی از اموالشان را هم به همسران پدرشان بخشیده‌اند.

به‌مانند پدر

حضرت زهرا^(س) با فرزندشان امام مجتبی^(ع) بازی می‌کردند و او را بالا می‌انداختند و می‌فرمودند:

إشبه أباک یا حسن وأخلع عن الحق الوسن
واعبد الله ذا منن ولا توال ذاالاحن

پسرم، حسن مانند پدرت باش؛ ریسمان ظلم را از حق بر کن. خدایی را بپرست که صاحب نعمت‌های متعدد است و هرگز با صاحبان ظلم و تعدی، دوستی مکن.

حضرت زهرا^(س) فرزندی مانند زینب^(س) را تربیت کردند که بعد از عاشورا پیام شهیدان را زنده نگاه داشتند و در مجلس یزیدیان باشکوه و ابهت به پاسداری از خون شهدا پرداختند. با وجودی که عزادار و مصیبت‌زده بودند، هرگز در جایگاه ضعف قرار نگرفتند و در بیان حوادث کربلا فرمودند: ما رأیت الا جمیلاً، جز زیبایی چیزی ندیدم.